



2006 йил 31 августдан  
чоп этила бошлаган

Ижтимоий-сиёсий газета

# ЖАМИЯТ

№ 21 (797)  
2022 йил  
9 июнь,  
Пайшанба

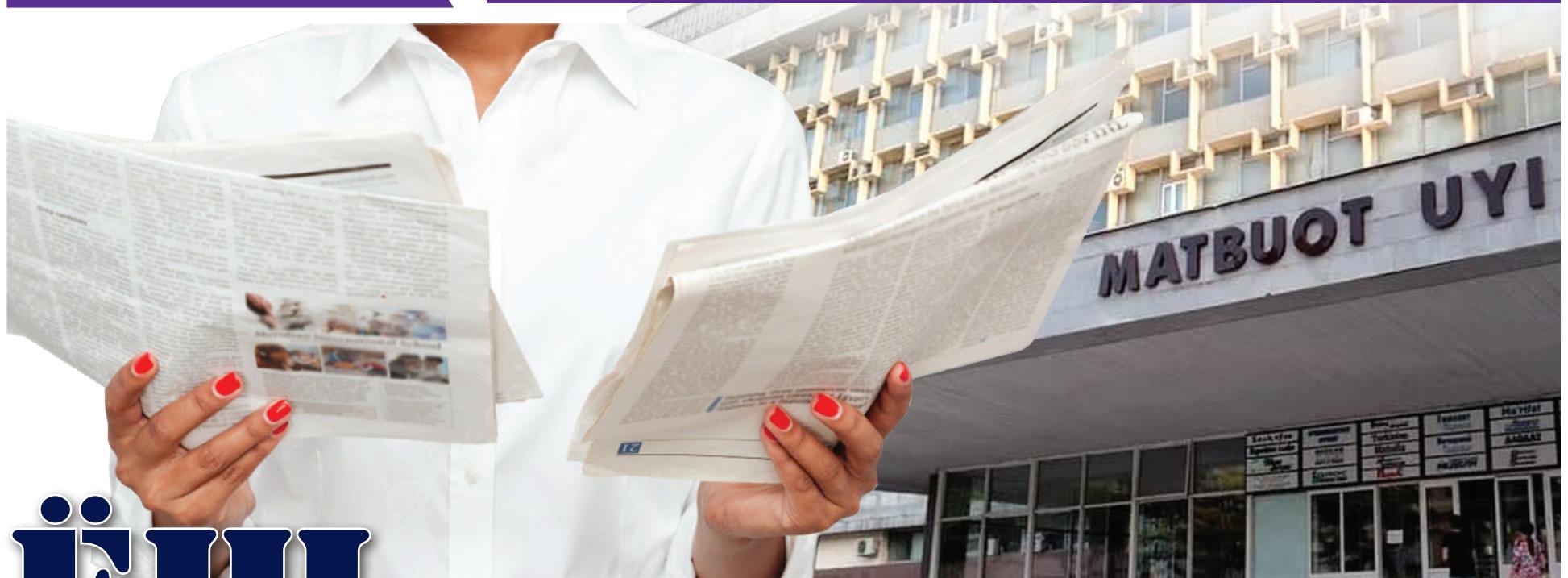


[www.bong.uz](http://www.bong.uz)

@jamiyatgzt@mail.ru



[t.me/bonguz1](https://t.me/bonguz1)



## ЁШ ЖУРНАЛИСТЛАР “УНИВЕРСИТЕТИ”

ёхуд

“Матбуот уйи” да  
англағанларим



**VI Pole  
тармоғидаги  
“ЛОКАЦИЯ”  
ОПЕРАЦИЯСИ**

**“ХАҚ ЙЎЛИДАГИ  
ЁРУФ КУНЛАРГА  
ЕТИБ КЕЛДИК”**

— Болам, юртга қайт.  
Президентимиз ёшлар учун

кўп имкониятларни яратмоқда.  
Мен буни ҳар кун телевизорда кўриб,  
эшишиб ўтирибман. Олдингидай  
ҳокимлар, банкирлар сени сарсон  
қилишмайди. Жоним болам, орта  
қайт. Дадангнинг кўзлари ҳам йўлда  
қолди. Фарзандларинг сени соғинган,  
бағримизда бўл.

Хасан онасининг гапини ерда  
қолдирмай 2019 йилнинг декабрь ойи  
охирида Ўзбекистонга қайтиб келди.

Ҳа, Янги Ўзбекистондаги  
янгиланишлар эпкини бу сафар Хасанга  
ўз бизнесини юритиш имконини  
берди.



# КАМБАГАМЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИБ БЎЛАДИ...МИ?



Президентимиз Шавкат Мирзиёев “Камбагалликни камайтириш учун энг аввало, ахолини касбга ўқитиш, молиявий саводхонлигини ошириш, одамларда тадбиркорлик ҳиссини уйғотиш, инфратузилмани яхшилаш, фарзандларни ўқитиш, сифатли даволаниш, манзилли нафақа тўлаш тизимини жорий қилиш керак” деб таъкидлаган эди.

Олиб борилаётган ислоҳотларнинг давоми сифатида мамлакат раҳбарининг 2020 йил 26 мартағи “Иқтисодиётни ривожлантириш ва камбагалликни қисқартиришга оид давлат сиёсатини тубдан янгилаш чора-тадбирлари тўғрисида” фармонида мамлакатда кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришнинг аниқ ёндашувлари белгилаб берилди.

Молиявий хизматлардан фойдаланишини имкониятларини ошириш контекстида ижтимоий мослашувга мурожаат қилиш табиий ва асослини. Биринчидан, пул, молиявий муносабатлар, молиявий хизматларга бўлган эҳтиёж, моддий бойликлар – буларнинг барчаси жамиятдаги одамларнинг ўзаро муносабати маҳсулидир. Уларнинг мавжудлигининг ўзи жамият тараққиётнинг маълум бир босқичидагина унга мос равишда манфаатларни тақсимлашни ташкил этиш шакли сифатида маънога эга бўлади.

Иккинчидан, молиявий тизим ижтимоий муҳит билан чамбарчас боғлиқ. Ижтимоий мослашиш муаммолари кўп жиҳатдан, шахснинг (оила, намунавий гурухлар) умуман молия сектори ва хусусан молиявий хизматлар бозори билан ўзаро муносабатларини тадқиқ қилиш хусусиятларини тушунириб беради, йўналиш ва чегараларини белгилайди.

Учинчидан, шахснинг ҳар қан-

дай хизматларни истеъмол қилишга мослашиши жамият тараққиётининг босқичлари инсонлар эҳтиёжларининг ривожланиш объектив жараёнини ва уларнинг шаклланиши шароитларини белгилаб бериши билан боғлиқ ижтимоий табиатга эга. Инсон амал қилувчи эҳтиёжларининг ўсиб бориши объектив қонуни доирасида мумкин бўлган истеъмол услубларини яратади. Молиявий хизматлардан фойдаланишини кенгайтириш муаммосини ўрганишини жамият ва шахс эҳтиёжлари иерархиясида уларнинг эгаллаган ўрнини аниқлашдан бошланиши керак.

Тўртингчидан, молиявий хизматлар бозори истеъмолчилар манфаатларини амалга оширишга, молиявий барқарорликни кўллаб-куватлашга ва иқтисодий ўсиш учун инвестицияларни кўпайтиришга йўналтирилган ижтимоий-иктисодий тизимдир.

Камбагалликнинг қисқариши ва иқтисодий ўсиш миллий молия тизимларининг самарадорлигига, уларнинг одамлар эҳтиёжларини кондирадиган молиявий хизматлар кўрсатиш қобилиятига боғлиқдир. Бугунги кунга келиб, жаҳон амалиётида молиявий маҳсулотлар ва хизматлардан тўлиқ ва teng фойдаланиш имконияти бутун ахолининг арzon нархларда, кулагай усула ва фойдаланувчини ҳурмат қилган ҳолда кўрсатиладиган юкори сифатли

молиявий хизматлардан фойдаланиши имкониятига эга бўлган холат сифатида талқин этилади.

Дунёда “Мижоз нимани сотиб олаётганини, маслаҳатчи эса нимани сатаётганини тушуниши керак” деган тамойилга асосланган мураккаб маҳсулотлардан кенг фойдаланиш шартларидан бири сифатида ижтимоий йўналтирилган маркетинг эканлиги ҳақидаги нуқтаи назар тобора кенг тарқалмоқда.

Жаҳон амалиётида маркетингнинг янги тури – бу молиявий хизматлар кўрсатиш учун маҳсус ишлаб чиқилган ва мураккаб хизматлар сотовчиси ва харидор ўртасида очиқлик тамойили асосидаги узоқ муддатли муносабатларни ўрнатишга қаратилган ўзаро муносабатлар маркетингидир. Ҳалол маркетинг ва ижтимоий тармоқларга истеъмолчилар билан муносабатлар ахлоқий кодексини киритиш, охир-оқибатда, молиявий хизматлардан фойдаланиши имкониятларини кенгайтириш учун энг яхши мотивация бўлиши мумкин.

Молиявий маҳсулот ва хизматлардан кенг ва teng фойдаланишини иқтисодий ривожланишнинг энг муҳим шарти, иқтисодиётнинг ўсиши ва барқарорлиги омили сифатида эътироф этиш зарур. Молиявий хизматлардан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш муаммосини ҳал қилишда ҳалқаро саъй-харакатларни бирлаштириш факат инсонни ўраб турган молиявий муҳитнинг инфратузилмавий жиҳатлари билан чекланиб қолмаслик керак. Улар қанчалик аҳамиятли бўлмасин, молиявий хизматлар ҳар бир фуқаро учун нафақат унинг ҳуқуки, балки

жуда муҳим эҳтиёжига айланиши зарур.

Жаҳон тажрибаси шуни кўрсатадики, ахолининг уларнинг истеъмолига мослашишига кўмаклашиш нуқтаи назаридан молиявий хизматлардан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш жараёнини молиялаштириш икки йўналишда амалга оширилиши керак:

– ахолининг шахсий ривожланиши, молиявий таълим ва сабоқ олишини рагбатлантириш;

– молиявий муҳитни такомиллаштириш, унинг молиявий хулқ-авторини рационаллаштирга таъсирини кучайтириш.

Биринчи йўналиш молиявий саводхонликини ошириш миллий стратегиясини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда қуйидаги вазифалар билан шуғулланувчи маҳсус давлат органини ташкил этиш кўзда тутади.

Хуласа қилиб айтганда, камбагалликни қисқартириш мақсадида молиявий маҳсулотлар ва хизматлардан кенг ва teng фойдаланишини таъминлаш муаммосини ҳал қилиш ва ахолини молия бозорига мослаштиришни тизимили ва комплекс ёндашув талаб қиласи. Бу жарайёнга барча манфаатдор томонлар: фуқаролик жамияти, хусусий сектор ва давлат бошқаруви органлари вакиллари жалб этилишини фаоллаштириш лозим.

Мазкур ёндашувда ахолининг молиявий хизматларни онгли радиша истеъмол қилиши таъминланади.

**Наргиза ЖИЯНОВА,  
Тошкент молия институти профессори,  
Хотамжон ҚОБУЛОВ,  
доцент**

## СИНОВ МУДДАТИНИ ЎТАШ ТАРТИБИ

Ишга қабул қилишда дастлабки синов — бу иш берувчи ишга ёлланган ходимнинг касбий ва ишбилармонлик фазилатларини текширадиган даврdir. Синов муддати иш берувчи ва ходимлар ўртасидаги муносабатлардаги энг қийин босқичдир.

Мехнат шартномасини тузишда тарафлар ходимнинг ўзига юклangan ишга мувофиқлигини текшириш учун шартли синовдан ўтказилиши мумкин. Шуни таъкидлаш керакки, синовни ўрнатиш иш берувчининг мажбурияти эмас, балки ҳуқуқдир, шунинг учун у томонларнинг келишуви билан белгиланади.

Агар ходим синовдан бош тортса, мехнат шартномаситузилган деб хисобланмайди. Бундай шарт ишга қабул қилиш тўғрисидаги буйруқда

кўрсатилиши керак. Синов муддати давомида ходим меҳнат конунчилигига бўйсунади. Бу шуни англатадики, бир томондан, ходим меҳнат шартномаси ва конун ҳужжатлари билан ўзига ўрнатган барча меҳнат мажбурияtlарини бажариши шарт, иккинчи томондан, синов муддатидаги ходимнинг меҳнат ҳуқуқларига ҳеч қандай чекловлар кўймайди.

Дастлабки синов даврида тарафлар бирбирига эътиroz билдирилассалар ва меҳнат

шартномаси бекор қилинишини талаб қилмасалар, муддат тамом бўлган куннинг эртасидан синов муваффақиятли якунланган деб топилади ва ходимни синов натижалари қониқарсиз еканлигини важ қилиб ишдан бўшатиши мумкин емас.

Шундай қилиб, синов муддати иш берувчининг конун билан мустаҳкамланган ҳуқуқларидан бирини англатади ва ходимнинг эгалла турган лавозимига мувофиқлигини аниқлашга хизмат қиласи.

**Умид ШАВКАТОВ,  
Бектемир туман юридик хизмат кўрсатиши маркази бошлиғи**



**Дунё кун сайин эмас, соат сайин тараққийлашиб бормоқда. Бежизга бизнинг ғала-говур асrimiz техника асири дейилмаган. Авваллари овчилик, курол ишлатиш, моҳир жангчи бўлиш билан яхши кун кўриш мумкин бўлса, бугунги кунда бунинг иложи йўқ. Ҳамма нарса замонавийлашиб боряпти. Инсон ҳәёти, тафаккури, онги, турмуш тарзи ҳамма-ҳаммаси. Энди тўқайда ов қилиб кун кўриб бўлмайди. У дамлар энди эртак. Эртакдан реал ҳаётга ўтилганига анча бўлди.**

Бугун бутун дунё Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик парки – IT-Парк асосида ишлашга ўтди. Бундан 3-4 йил муқаддам Ўзбекистонда IT-Парк учун юкори малакали мутахассислар тайёрлаш мақсадида хорижий ҳамкорлар билан биргаликда “Бир миллион дастурчи” лойиҳаси амалга оширила бошланди.

Аслида IT-Парк Президентимизнинг 2018 йилда Хиндистонга давлат ташрифи чоғида эришилган келишув асосида Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларни ривожлантириш вазирлиги ҳамда Хиндистон Республикасининг Электроника ва ахборот технологиялари вазирлиги қошидаги Дастурий технологиялар парклари жамияти билан ҳамкорликда ташкил этилган. Бу ҳақда 2019 йил 10 январда Вазирлар Маҳкамасининг қарори қабул қилинган эди. Асосий вазифа ва ўналишлардан бири — ахборот технологиялари соҳасидаги бошлангич ва кичик корхоналарга стартап лойиҳаларни амалга ошириша венчур молиялаштириш асосида кўмаклашишдир. Ҳозирда бу ерда ахборот, молия технологиялари, логистика, электрон тижорат, электрон таълим, биотехнология ва бошқа ўналишлардаги лойиҳалар муваффақиятли амалга оширилмоқда. Масалан, АҚШдаги транспорт корхоналарига логистика ҳамда кафе ва питсерияларга аутсорсинг бўйича технологик хизмат кўрсатиш йўлга кўйилган. Технопаркда тўртта ўналиш — резидентлар билан ишлаш, IT-Академия, венчур молиялаштириш ҳамда инкубация ва акселерация дастурларини ривожлантириш лойиҳалари бўйича иш олиб борилмоқда.

Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик парки

худудини кенгайтириш ва янги инфратузилма обьектлари қурилиши бўйича концепция ишлаб чиқилди. Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар марказларида IT-Парк худудий филиаллари ташкил этилди.

Ўзбекистон ахолисининг 60 фоизи ёшлар бўлиб, уларни замонавий ахборот технологияларига кенг жалб қилиш, уларга дастурий маҳсулот яратиш ва аутсорсинг хизматларини кўрсатишга кўмаклашиш орқали иш билан таъминлаш мухим вазифалардан ҳисобланади.

Ахборот технологиялари ва коммуникацияларни ривожлантириш вазирлиги билан Бирлашган Араб амирликларининг “Дубай келажак жамғармаси” ўртасидаги келишувга асосан, мамлакатимизда “Бир миллион ўзбек дастурчилари” лойиҳаси ишга тушди. Бу лойиҳа АҚШнинг “Yudasiti” онлайн ўқув платформасида, 4 та дастурлаш ўйналишда олиб борилди. Булар андроид, маълумотлар таҳлили, фулстек ва фронтенддир. Бу курсларда ёшидан қатъи назар, барча иштирок этиши мумкин.

Яқиндан бошлаб ана шундай замонавий касблар ҳақида эшига бошладик. Дастурчилар кўп пул топар эмиш деган миш-мишлар ҳам бизга бегона эмас. Тез-тез эшига верганимиз учунми, ҳавасимиз ҳам йўқ эмас. Дастурчи ҳозирги ўртача ойликка ишлайдиган ўнта мутахассисининг маошини бир ойда топса ёмонми? Лойиҳа ўз номи билан мақсадини айтиб турибди. Фақатгина биз ҳам бунга жиддий ёндашиб, не-

гизини англашимиз керак. Бунинг таг замирида фақатгина баҳтли келажак ва миллат тараққиёти турибди. Қайсики ривожланган мамлакатга назар ташламанг, барчасининг ютуғи билимли ва салоҳиятли авлодни ва шунга мос қадрияларни шакллантирган. Улар бу кунга фақатгина

билан боғлиқ. Учинчи Ренессансни яратувчи миллат — ҳар бир соҳада бир қадам олдинда бўлмоғи лозим. Миллатнинг интеллектуал салоҳияти жуда юқори бўлмоғи шарт. Бу миллат ақл экспорт қила олсагина, ўзгалар бунинг тажрибасини ўргансагина, ана шундан кейингина фархланмоқ мумкиндири.

Келинг энди бир ўйлаб кўрайлик, “Бир миллион дастурчи” лойиҳаси бизга нима беради?

Биринчидан, бу – шунча иш ўрни, ишсизликнинг камайиши, аҳоли турмуш тарзининг яхшиланиши дегани. Бу эзгу фоя замирида мисли кўрилмаган тараққиёт турибди. Нега деганда, дастурчи ўз замонасининг энг илфор тадбиркори, ижодкор инсон. Дастурчилик – ўз-ўзидан иш ўринларининг кўпайиши дегани. Ишлаб чиқариш, даромад дегани. Бу валюта оқими ва инвестиция. Нима деб жар солсак-солайлигу, инсоният-у давлатларнинг ривожи таг замирида моддият туради.

Аҳоли турмуш фаровонлигининг яхшиланиши – юрт тараққиёти дегани. Ҳудудларга ўз-ўзидан ривожланиши кириб боради. Карабсизки, ишсизлик томирига болта урилади. Ҳамма ишли бўлади. Керак бўлса, чет эллик ёлланма ишчилар келиб, бизнинг юмушларни бажара бошлайди. Ҳар бир оила бошлиғи оиласини моддий жиҳатдан таъминлайди. Бу ўз-ўзидан кайфиятга таъсир қилади. Муаммолар камаяди. Пули бор ота фарзанди келажагига инвестиция қилади. Карабсизки, янги-янги ғоялар туғилади, тафаккур кенгаяди. Ўз-ўзидан учинчи Ренессанс пойдеворига тамал тоши қўйилади. Ўзбекистонда янги-янги хушхабарлар кўпаяди. Қайсиdir ўзбек олими ихтиросига дунё ҳамжамияти таҳсин айтади. Яна қайсимиздир энг экспортбоп маҳсулот яратамиз. Кўз кўриб, қулоқ эшифтмаган янгиликларга гувоҳ бўлаверамиз. Асосийси, бу борада дастлабки қадам қўйилди.

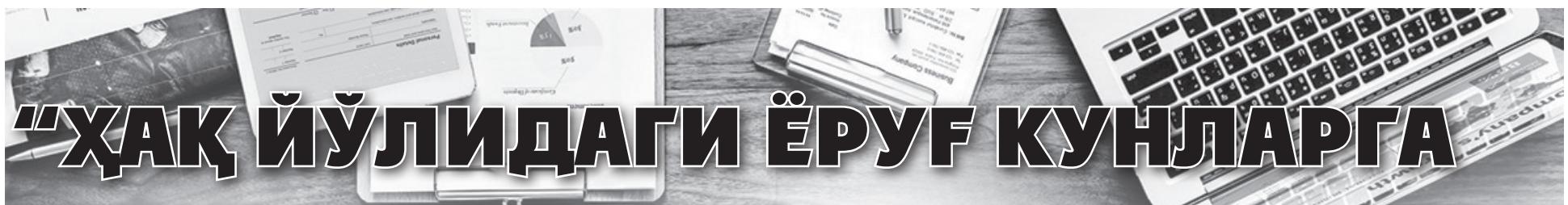
ақл ва интеллектуал салоҳият билангина етиб келди. Биз ҳам шу жараёнда турибмиз. Энди қуруқ олди-қочди гаплардан кўра амалий ишга ўтиш лозим.

Бугун инсон яхши яшамоги учун албатта бир касб-хунарни бошини тутиши керак. Бошқа иложи йўқ. Ҳаёт шафқатсиз. Болалигимизда отамиз нонини еймиз, аммо бир умр бола бўлиб яшаб бўлмайди. Фаровон ҳаётга қандай эришамиз? Аввало соф нияту, ҳалол меҳнат ила. Билиму, тафаккур ила. Инсоннинг жамият учун қилган энг катта фойдаси ўзини эплашидир. Ўзини қутқарган инсон, албатта жамиятни қутқарган, ўзига ёрдам берган – жамиятга ёрдам берган ҳисобланади.

Замон ривожланяптими, замонага мослашиш ҳар бир инсон боласидан талаб этиладиган заруриятдир. Тарихдан маълумки, тараққиётдан ортда қолган халқлар мисли кўрилмаган азобларни бошдан кечирган. Голиблар билимлilardir.

Сўнгти пайтларда Янги Ўзбекистонда учинчи Ренессанс пойдеворига тамал тошини қўйиш ҳақида орзунинг амалга ошиши шу миллат фуқароларининг салоҳияти





# “ҲАҚ ЙҮЛИДАГИ ЁРУҒ КУНЛАРГА ЕТИБ КЕЛДИК”

Одамлар ҳаётидаги яхши ўзгаришларни олис келажакда эмас, айнан бугун кўриши керак. Юртимизда халқимизнинг эҳтиёжларини қондириш, одамларни рози қилиш йўлидаги ишлар ана шундай эзгу фоялар асосида олиб борилмоқда. Ёш тадбиркор Хасан Аҳмедов ҳам жамият тараққиётiga муносиб хисса қўшаётган тадбиркорлардан.

Сирдарёлик тадбиркор, “NARKIS OSIVO” масъулияти чекланган жамият раҳбари Хасан Аҳмедов фаолияти ва иш жараёнлари билан танишар эканмиз, чиндан ҳам тадбиркорлик одамларнинг турмуш тарзини безайдиган, оиласа тўкинлик бағишлайдиган фазилат эканлигига яна бир борамин бўлдик.

Халқ тилида айтганда, тадбиркорлик, нафақат пул топиш ва бойиш манбаи, балки, оиласиңг осойишталиги, халқимизнинг фаровонлиги йўлида муҳим воситадир.

Давлатимиз раҳбарининг “Тадбиркор бой бўлса, халқ ҳам, давлат ҳам бой бўлади”, – деган сўзи бунинг якъол исботидир. Хасан Аҳмедов ҳам эл-юрт ҳаётининг тўкин бўлишида, жамият тараққиётiga муносиб хисса қўшиб келаётган тадбиркорлардан.

## Ўғлимнинг 12 йиллик умри – Россияда қора меҳнатда ўтган

— Сирдарё вилоятида бўлган куни миз тадбиркор X. Аҳмедовнинг онаси Зулфия опанинг касалхонада бетоб ётганлигини эшишиб, йўлимизни Янгиер шахарчасидаги шифохона томон бурдик. Шифокорлардан рухсат сўраб, онахон ётган палатага оҳиста кириб борар эканмиз, ранг-рўйлари сўлгин бўлса-да, нигоҳларида меҳр шуъласи балқиб турган аёлга рўпера бўлдик. Ҳол-аҳвол сўраб бўлингач, уларга мақсадимизни очиқ айтдим.

— Зулфия опа, ўғлингиз, тадбиркорлик фаолиятини бошлаганига эндиғина З йил бўлиди, лекин режа ва мақсадлари ўн йилга татийдиган даражада илғор ва юксак. Сиз бу борада қандай фикрдасиз? Ахир, оначалик хеч ким фарзанди ҳақида сўзлаб бера олмайди...

Зулфия опа, оғир тин олди. Кейин менга юзландида, синиқ ва хаста овозда сўзлай бошлади:

— Менинг ўғлим қаҳрамон, гарчи кўксига ҳеч қандай нишони бўлмаса ҳам. Болагинамнинг болалиги оғир ва машаққатли меҳнатда ўтган. 4 синфда ўқиб юрган кезлари, эрим, автохалоқатга учраб юра олмай қолган. Оиласа фақат улар ишларди. Учта ёш болам билан рўзгорни қандай тебратишни билмай довдираб қолганман. Ана ўша пайтда тўнғичим, Хасан 10 ёшида эди. Қўшни болалар йўл чангитиб, копток телиб, урҳо-сур килиб ўйнаб юрган кезларида, менинг ўғлим оғир сумкаларни судраб бозорга катнаган. Муштайгина жонига мен билан тенг меҳнат қилган. Бир сўм пул топиб келиш илинжида ҳали у қўшни, ҳали бу қўшни ёки яна қай бир жойда молга қараган, ўт ўрган,

лой килган, далага кетиб ишлаган, хуллас ёш бошига рўзғор деган горнинг кам-кўстини тўлдиришга, дадасининг дори-дармонио, синглиси ва укасининг кундалик харажатига маблағ тошиб бериш учун тиним билмаган. Куни билан ишлаб, туни билан китоб ўқиб ухлаб қоларди. Билими яхшилиги учун 7 синфда Ихтисослаштирилган гимназияга ўқишига қабул килинди.

— Онажон катта бўлсан, ҳақиқатни очиб берадиган ҳукукшунос бўламан, – дерди. Лекин минг афсуски, ўқишини давом эттира олмади. Автохалокатга учраган эримга хеч ким ёрдам қўлини чўзмади. Ҳатто аварияни содир килган ҳайдовчи ҳам юқори ташкилотда ишлайдиган таниши-билишларини ишга солиб, сувдан куруқ чиқиб кетди. Жуда ҳам ночор аҳволда қолгандик. Бир томонда бемор хўжайним, иккинчи томонда қайгу ва ғамдан тўкилиб бораётган ўзим. Токи мактабни тутатганича оиласизни кам-кўстини ўзи тўлдиришга ҳаракат қилди. Мактабни тамомлаб, қандай иш бўлса бажариб кетаверди. Ўзига муносиб ишни эса топа олмади. 2007 йилда ишлаш учун Россияга кетди. Ўғлимнинг 12 йиллик умри четда ўтди. Бизнинг эса ўша кунлардан бошлаб хотиржамлигимиз ва ҳаловатимиз ўқолди. Туну кун, узок ўлкада яшаб, ишлайдиган фарзандимизни ўйлаймиз. Аллоҳга шукр уч йилдан бери ўғлим ёнимизда. Соғлигимиз бўлмасада энди оиласизда хузур ва оромимиз бор. Бу саодатли кунларнинг фароғати учун Президентимиз Шавкат Мирзиёевдан миннатдорман. Чунки ўғлим тадбиркорлигини йўлга қўйди. Илгарилари ҳам банқдан кредитга озигина пул олиб, ўз бизнесини йўлга қўйиши ният қилганди, лекин қанча ҳаракат қилмасин, тўрт томонга юурмасин ўғлимни ҳеч ким кўлламади, Аллоҳга шукр, мана ҳақ ўйлидаги ёруғ кунларга ҳам етиб келдик.

## Нурга туташ ёруғ йўллар сари

Янгиерлик Хасан Аҳмедов 2020 йилнинг декабрь ойида оиласий тадбиркорлигини йўлга қўйиб, “NARKIS OSIVO” масъулияти чекланган жамиятни ташкил қилди. — Оиласий корхонамизда 10 хил турдан зиёд масҳулотларни ишлаб чиқаряпмиз ва бу салфеткалар, ички бозордаги мижозларга манзур бўлмоқда, – дейди ёш тадбиркор биз билан сухбатда. — Корхонамиздаги ўндан зиёд ишчиларнинг астойдил меҳнати ва хориждан келтирилган замонавий технологиялар ёрдамида киска вақтда самарали натижаларни кўлга киритишга муваффак бўлдик. Йиллик

даромадимиз эвазига 2021 йилда хориждан яна битта замонавий технология олиб келиб ўрнатдим. Бунда янги иш ўринларини яратиш билан бирга маҳсулотларимизни хориж давлатларида экспорт қилиш имконига эга ҳам эга бўлдик. Яқин кунларда овқатланиш шоҳобаси очишни ҳам режалаштириб қўйдим. Хуллас, эзгу ниятларимиз кўп.

Илгарилари ёшлар келажагига давлат сиёсати даражасида эътибор қаратилмагани учун ҳам Хасан каби жуда кўплаб ёшлар хориж давлатларида иш излаб кетгани айни ҳақиқатдир.

— Сўнгги йиллардагина давлатимиз раҳбари томонидан ёшлар учун кулайликлар, шарт-шароитлар яратилиши билан бирга уларни ўқитиш ҳамда хунарли бўлиши учун ҳам катта ғамхўрликлар қилинмоқда. Аммо, илгарилари унда бўлмаган, – дейди X. Аҳмедов, мен билан сухбатни давом эттириб. — Гарчи олий ўқув юртига кириб ўқишига имкониятим бўлмасада шу ерда яқинларимни ёнида, банқдан кредит олиб тадбиркорлик қилмоқчи эдим. Яширишнинг ҳожати ўқ, кредит олиш учун “югур-югур” лардан ҳужжат сўрашлардан ниҳоятда чарчаб, безиб кетган кунларим бўлган. 2 миллион сўм маблағ олиш учун камида 4 ой юргурганаман. Ҳали у ҳужжат, ҳали бу маълумотномни тўлдириб келиш, ҳаммаси тайёр бўлганида эса қандайдир важ-карсонлар билан керакли маблағни ололмаганман...

2007 йилда Россия давлатига иш излаб кетган Хасан совуқ ўлканинг корли-кировли кунларида иш топа олмай бир неча ойлар сарсон-саргардон бўлгани, ишлаган вақтида эса ноҳақликка учраб маошини ололмаган пайтлари, совуқдан жунжикиб, бетоб бўлиб ётиб қолган вақтлари ҳам кўп бўлган. Ўтган йиллар давомида унинг ҳалоллигини, меҳнатдан бўйин товламаслигини билган русларнинг ҳам унга меҳри тушиб қолган ҳам уни хурмат килади. Хасан, ёт элда, қайси корхона ёки ташкилотда қандай вазифада ишламасин доимо сидкидилдан ишлади.

## Хўш, энди нима қилиш керак?

Онаизорининг тинмай чорлашлари, дадасининг “болам, уйга кайт, келиб ҳаётингни кур”, – деган сўзларига бефарқ қараб тураломади. 2010 йилда Янгиер шахрига, она юртига қайтиб келди. Ота-она орзусини рӯёбга чиқариш учун, машаққат билан ишлаб келган пулларини сарфлаб тўй-томоша қилиб уйланди. Тўй ҳам ўтди.

Янгиерда бўлмаса, Сирдарёда ёки пойтахтдан бўлсада бирон иш топарман деган хаёлда бўлган йигитга ўзи тугилиб ўсган диёрида иш топилмади. У ер-бу ерга югуриб, оз бўлсада пул топишга ҳаракат қилди, шу зайлда уч йил ўтиб кетди. Қанча уринмасин, тошиб келаётган маблағи рўзғорга урвок ҳам бўлмасди. Бу орада бирин-кетин ўғил ва кизи туғилди. Бош котиб қолган Хасан узок ўйлади, сўнгра ота-онасига юзланиб, бу ерда хеч қандай иш қила олмаётганлигини, ишлаш учун яна ўзга

юрга кетиши керак эканлигини айтиб рухсат сўради.

Ота-онаси ҳаммасини кўриб, сезиб, дардларини ичига ютиб ўтиришганди. Шундан кейин, у ота-она дуосини олиб, ишлаш ва пул топиш учун яна Россияга кетди. Рус ўлкасида ишлаб юрар экан, соғинчлар, ўқинчлар бу сафар Хасанни кўнглини анча оғритди. Кексайиб қолган ота-онасини, унга суюниб қолган жигарларини, оиласи ва фарзандларини жуда ҳам кўп ўйлади.

Диллар ҳазин, кўнгилда оғриқ, ўқинчлар билан тонгларни кунларга улади. Йиллар зувиллаб ўтиб борарди. Шундай кунларнинг биррида онаси кўнғирок қилди.

## Болам юрга қайт

— Болам юрга қайт. Президентимиз ёшлар учун кўп имкониятларни яратиб бермоқда. Мен буни ҳар кун телевизорда кўриб, эшишиб ўтирибман. Олдингидай ҳокимлар, банкирлар сени сарсон килишмайди. Жоним болам, орта қайт. Дадангнинг кўзлари ҳам йўлда колди. Фарзандларинг сени соғинган, бағримизда бўл.

Хасан онасини гапини ерда қолдирмай 2019 йилнинг декабрь ойи охирида Ўзбекистонга қайтиб келди.

Ҳа, Янги Ўзбекистондаги янгилашиллар эпкини бу сафар Хасанга ўз бизнесини юритиш имконини берди. Январь ойи бошида Президентининг 2018 йил 7 июндаги “Ҳар бир оила – тадбиркор” дастурини амалга ошириш тўғрисида” ги ва 2019 йил 7 мартағи “Худудларда аҳолини тадбиркорликка кенг жалб қилиш ва оиласий тадбиркорликни ривожлантиришга доир кўшишча чора-тадбирлар тўғрисида” ги қарорлари доирасида Хасан Аҳмедов 2020 йилнинг январь ойида хусусий корхонасини очиб ўз тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйди.

## Тадбиркор эртага ҳаммани бокади

Президентимизнинг “Тадбиркор эртага ҳаммангни бокади, деб неча маҳротаба айтганман, тадбиркорни йўлига ғов бўлиш, оёғига кишиан бўладиган қонунларни чиқариш керак эмас” деган сўзлари ва “Тадбиркор фаолиятига тўсиқ бўлиш давлат сиёсатига хиёнат, деб қабул қилинади”, деган огоҳлантириши, бўлажак тадбиркорнинг қалбига ёруғлик олиб кириб, ўзига бўлган ишончини янада мустаҳкамлади. Катта тадбиркор эса атрофда кечётган воқеа-ходисаларга хушёр кўз билан кайради. Ҳаётда қоқилмайди ва бошқаларни ҳам тўғри йўлга бошлай олади.

Энг асосийси, одамларни ташаббусга ва янги мэрраларга чорлайди. Элни обод, халкни фаровон киладиган, давлатимиз иқтисодий кудратини юксалтирадиган Хасан Аҳмедов кабит тадбиркорларимиз бор экан, Ўзбекистон тараққиётини янада юксалиб, ривожланиб бораверади. Мусаффо осмонимизда оппоқ кабутарлар тинчлик куйини тараннум этиб, бобоқуёш ўзининг зарҳал нурларини замин узра беминнат сочаверади.

**Гуличеҳра ДУРДИЕВА,  
журналист**

## VIPole тармоғ шаги

## “ЛОКАЦИЯ” ОПЕРАЦИЯСИ

Бугунги аксарият ёшларнинг ақлини ўмариб енгилтак, жizzаки қилиб қўяётган бир омил бор. Англаганингиздек, бу қўл телефони аталмиш кичкинагина курилмага уланган интернет ва ижтимоий тармоқлар.

Интернетоламида ижтимоий тармоқларнинг турлари кўп, Telegram, Instagram, Facebook, WhatsApp, VIPole, Viber ва ҳоказо. Хўш, VIPole (ВИПоле) қандай тармоқ?

VIPole - бу ижтимоий тармоқ тури бўлиб, унда WhatsApp ва Viber тармоқларидагидек ёзишмалар, кўнғироклар ва файллар юбориш ва қабул қилиш мумкин. Мазкур тармоқдан фойдаланувчи маълумотларининг шифрлаш калитлари маҳсус маҳфий ибора билан қўшимча равишда шифрланади. Фойдаланувчи маҳфий иборани ўзи танлайди, у фақат унга маълум, хеч качон серверга узатилмайди ва ҳеч қаерда сақланмайди. Буни қаранг-ки, ахборот асида маълумотлар қанчалик ҳимояланмасин, инсон қинғирлик мақсадида фойдаландими, эртами-кечми фош бўлмай қолмайди. Қандай қилиб дейсизми?

Ижтимоий тармоқлар ҳадди ни олган 21 ёшли Ироил Сойипов (исм шарифлар шартли) хориждаги нуфузли Университет талабаси. Кунларнинг бирида у телеграм ижтимоий тармоғи орқали кизиқ бир пул ишлаш таклифини қўриб қолади. “Diamond” лақабли шахс унга куръерлик вазифасини таклиф қилганди. Иш ҳаққи катта, унга дастлаб телеграмм мессенжери орқали тушунтирилган тартибга кўра “Vipole” тармогини телефонаста юклаб олиш ва “локация”(геоманзил) ташласа бўлди эди.

Аммо бу тармоқни “юклаш” билан “локация юбориш” оралиғида яна бир кичик операция бўлиб, унга кўра дастлаб бу “Diamond” дан қабул қилган локация (геоманзил)га бориб наркотик моддаларни ерга кўмилган жойдан олади ва одамлардан холи, чекка худудларга бўла-кларга бўлиб “кўмиб келиш” и керак

эди. Ундан кейинги ишларни эса наркотикнинг “эгалари” ўша “локация” орқали топиб, ўзлари бажара-веришар эди. И.Сойиповга аталган пуллар эса улар тармоқда шартлашган усулда маҳсус карта орқали унинг ҳисобига тушаверарди.

Гарчи ноқонуний, ўта хатарли бўлса-да, унчалик қийин туюлмаган бу ишга қўл уаркаркан, у тамомила талабанинг ақли ҳушини олди. Чунки, бир-икки шуғулланиб мўмайгини даромад келтиради-да.

Табиий-ки, 21 ёш ҳам ақлан олганда бироз ёшликка мойилрок давр. Ироил тармоқлардан туну-кун фойдаланиб вақтлари мъянисиз, мақсадсиз совурилаётганини тобора англамай борарди.

Шундай бўлмаганда навқирон бу йигит аслида ўз умрини увол қилаётганини, ота-онаси, яқинлари берган ҳалол луқмага хиёнат қилаётганини хис этиши жоиз эди. Унинг ташландиқ жойларда кўп ўралашиб юргани, шубҳали ҳатти-ҳаракатлари атрофдаги дўстларининг эътиборини тортиб, бир-икки сўраганлар ҳам бўлди. Аммо йигит ақлини йиголмади.

Аксинча, унинг кетини қувиб кўпроқ пул топишни ўйларди. У навбатдаги 32 дона ўрамлар жойини тармоқ орқали қабул қиларкан, ундан 6 донасини Миробод тумани Эски отчопар кўчаласидаги йўл четига кўмди. Уларнинг локациясини ташлаб бераркан, салгина нарироқ чекка бир жойга 7 донасини жойлади. Унинг ҳам манзилини юборди ёнини бироз енгиллатиб келиш мақсадида уйига йўл олди.

Шоша-пиша кўчага отланаркан, олти дона ўрамдаги “пирролиновалерофонон” моддасини уйидаги ўрамларга қўшиб яна 13 донаси устидаги топширикни адо этиш учун чопди.

Зиммасига олган ноқонуний мажбуриятiga кўра, кун кеч бўлмай жамоатдан узоқ, одамлардан холи жойларга этиши, уларни топиш қийин бўлмайдиган қилиб кўмиб келиши керак эди.

Худди шу мақсадда йўл четидаги деворлари тагидаги гуллар орасида иврисиб турган бир маҳалда, йўлакда рўпарасидан чиқсан ички ишлар ходимларини қўриб эсанкирай бошлади. Табиатан, зийрак бўлган ходимлар буни фахмлагач, дастлаб Ироил билан саломлашиди ва девор тагидаги ташландиқ жойда тентираబ юргани сабабини сўрашди.

— Талабаман, телефонимни тушириб қолдирибман...

Шу пайт чўнтағидан телефони жиринглаб ўзи танлаган мусиқа садо таратади, ўзининг фош бўлганини тушунган йигит саросимага тушади...

Бундай ғайритабии холатдан ажабланган ходимлар ишга холислар жалб қилиш лозимлигини англаш, кўлидаги бозорлигини у кўлдан бу кўлига олиб шошиб кетаётган икки фуқарога юзланиб холис бўлишларини сўрашади ва уларнинг розилигини олишгач, И.Юнусовнинг ён-вери, чўнтақларини тинтуб қилиб, унинг ножӯя ҳатти-ҳаракатлари бежиз эмаслигига амин бўлишиди. Чунки, холислар иштироқида кўздан кечирилган йигитнинг шими орқа чўнтағидан чиккан 13 дона лейкопластирга ўралган шубҳали нарсалар барчанинг гумонини ошириб ажаблантиргани рост.

Олиб борилган тезкор ҳаракат, суриштирув ишлари давомида И. Юнусов ҳалигина жойлаб, локациясини юбориб бўлган 13 дона ўрамдан ташқари, уйидаги жами 41 дона шубҳали ўрамдаги кўк рангли моддани ихтиёрий топшириди.

Шу зайлда фош этилган жиноят тергов организига оширилади. Тергов давомида тайинланган суд-кимёвий экспертизасининг холосасига кўра, И.Юнусовдан олинган 41 дона полимер пакет ўрамидаги, кўк рангли кристалл ва кукунсимон кўринишдаги моддаларнинг таркибида а-пирролиновалерофонон ( $\alpha$ -PVP) моддаси мавжудлиги, ушбу моддаларнинг умумий оғирлиги 79,34 граммни, а-пирролиновалерофонон ( $\alpha$ -PVP) моддасининг соғ оғирлиги 32,4818 граммни ташкил қилиши

аниқланган.

Жиноят ишидаги далиллар ва экспертиза холосасига кўра, И.Юнусовдан барча олинган пакет ўрамлардаги моддалар қанча инсонлар умрига зомин бўлгувчи, оиласалар парокандалиги, худбинлигу ёмонликлар сабабчиси бўлган наркотик эканлиги тасдиқланган.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 25-моддасига кўра, шахснинг қасдан қилинадиган жиноятни содир этиш ёки яшириш учун шарт-шароит яратувчи қилмиши бошланиб, шахсга боғлиқ бўлмаган холатларга кўра охирига етказилмаган бўлса, жиноят содир этишга суиқасд этиш деб топилади. Мазкур кодекснинг 273-моддасида “Гиёҳвандлик воситалари, уларнинг аналоглари ёки психотроп моддаларни ўтказиш мақсадини кўзлаб қонунга хилоф равишида тайёрлаш, олиш, сақлаш ва бошқа ҳаракатлар қилиш, шунингдек уларни конунга хилоф равишида ўтказиш” учун жиноий жавобгарлик белгиланган.

Суд томонидан мазкур қонун талаблари асосан айбли деб топилган Ироил Юнусовга унинг айбига икрорлиги, пушаймонлиги, айбиги енгиллаштирувчи ва оғирлаштирувчи барча хуқуқий жихатлар иnobatga олиниб, озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Бир қарашда Ироил ҳам таълимда нуқсони бўлмаган ҳолда улғайган эди. Аммо нима учун охир-оқибат жиноятчи бўлиб суд курсисига ўтириди?

Балки, ота-онаси фарзанд тарбиясидаги масъулиятини унутиб қўйгандир?... “Боламга керакли ҳамма нарсани таъминлаб беряпман” деган таскин билан фарзандининг ижтимоий тармоқлардаги “онлайн олами”ни назорат қила олмагандир?... Балки, бунга ажратадиган вақти етмагандир!?! Саволлар кўп ҳар кимнинг ўз ҳақиқати бўлгани каби бу саволларга ҳам жавоб кўп. Хулоса эса ўзингиздан.

**Акром АРИПОВ,  
Олий суд бош консультанти**

# **“УНИНГ ИШИ ОДАМ ҚҰЛИДАН КЕЛМАС...”**

Үғлим бу йил биринчи синфни тамомлади. Болаларга хос шүхлиги бор. Күпгина фан дафттарларига ўзи ёктирган автомашинанинг суратини чизиб қўяди. “Үғлим, ҳамма дафттарга расм чизиб бўлмайди, расм чизиш учун альбом олиб берганман-ку”, деб дакки бергандек бўламан.

**Аммо унга қараб қўпинча ўзимнинг биринчи синфимни эслайман. Бошланғич ўқитувчимиз Бурхонжон Шукуров қўз олдимга келади. Юзи ҳамиша кулиб турадиган, ҳар бир ўқувчига “сиз” деб гапирадиган, кимнинг ручкаси ёки қалами йўқ бўлса, ўзиникини берадиган ва “энг асосийси” бунинг учун хеч кимни хеч качон қоймайдиган инсон...**

Расм чизиш болалигимдан энг севимли машғулотим бўлган. Дафтарларимнинг ҳошияси чизган расмларим билан тўлиб кетарди. Ҳар сафар янги дафтар берадиган устозим “Қизим, ҳуснихатингиз жуда чиройли, ўқишиларингиз ҳам яхши, дафтари ҳам чиройли тутинг”, дердилар. Аввал мақтаб туриб, кейин озгина “тузатиш” тарзидан берган танбеҳларидан уялиб оёғим билан ер чиза бошлардим. Ўқитувчимиздан танбеҳ эшиши отамиздан танбеҳ эшишишдек оғир эди. Синфимизда дарсларни кимдир тезроқ, кимдир секироқ ўзлаштиради. Аммо устозим ҳеч қачон “Фалонча иккичи” деган гапни айтганини эслолмайман. Кимдир уйга берилган топширикларни баҳармаган бўлса, “Майли, уйида бир муаммо бўлгандир, эртага, албатта бажаради”, дерди жилмайиб. Ўша синфдошимиз кейинги кун уй ишини қилиб келарди. Айниқса, шеър ёдлаган кунимиз танаффус учун қўнғироқ чалиниб қолса ҳам, тушликка кечикиб чиқса ҳам, ёдлаган шеърларимизни тинглар, “беш” баҳога қўшимча сумкасидан қофозли қанд олиб берарди. Ана шу қанддан кўра яхширок совға бўлмасди

биз учун. Синфдош йигит-қызлар дарсдан сўнг устознинг велосипедини то уйигача суриб борардик. Велосипед рулига сумкаларимизни осиб олган устоз йўл-йўлакай бирон-бир ҳикоя айтиб берарди. Уйига бирон бир юмуш билан борсак, тандирда ёпилган иссиқ нондан бир бўлак бериб, йўлнинг чети билан кетишимизни тайинларди. Ота-оналар мажлисида ҳар бир бола ҳақида эринмасдан ота-онасига гапирав, агар ножӯя одатлари бўлса, буни алоҳида гаплашишини таъкидлаб кўярди.

Ўқитувчи сифатида ҳар куни ўқувчисининг биттагина ҳарфни ўрганганидан завқланадиган, битта уй вазифасини бажариб келганини юкори баҳолай оладиган, мактаб ичкарисида ҳам, кўча-кўйда ҳам, маҳаллада ҳам ўқувчиларини яхши кўра оладиган устозимнинг хотираси ҳам менга ҳанузгача маънавий озука беради десам, хато бўлмайди. Кичкиналар одобли бўлса, яхши ўқиса, ота-оналарига кўмакчи дастёр бўлса, уларни ҳамма жойда ҳамма яхши кўришини англаб етганим учун ҳам мактабни аъло баҳоларга тамомладим, яхши бир касб эгаси бўлишни мақсад килиб, мак-

садим сари олға қадам ташладим.  
Она-Ватанимга муҳаббатим, жа-  
миятда ўз ўрнимни топишга инти-  
лишим ота-онам ва фидойи устозла-  
рим меҳнатлари эвази эканлигини  
хис этдим.

Ҳазрат Алишер Навоийнинг ўқитувчининг маънавий қиёфаси ҳақидаги қуидаги сатрларни ўқиганимда илк ўқувчилик хотирала- рим уйгонади: “Унинг иши одам қўлидан келмас, одам эмас, бал-ки дев ҳам қила билмас. Бир кучли киши бир ёш болани саклашга ожизлик қиларди, у эса бир тўда болага илм-адаб ўргатади, кўр-ким, бунга нима етсин. Шуниси ҳам борки, у тўдада фахм-фаросати, оз-лар бўлади, ундай кишига юзлар-ча машаққат келса, қандай бўлади. Ҳар қандай бўлса ҳам, ёш болалар-га унинг ҳаки кўпdir. Агар шогирд подшоҳликка эришса ҳам, унга (му-аллимга) куллук қилса арзиди”, дея педагогларнинг фидокорлигини юкори баҳолайди. Ўзбек мактаби асосчиси Абдулла Авлоний болаларнинг соғлом бўлиб вояга этишида ота-оналарнинг меҳнатла- рини таъкидласа, уларнинг фикри кўркам тараққий этишида педагогларнинг машаққатларига ургу бе-

паркан, педагогикни “Дикқатларига суюлган, вижонларига юкландын мүқаддас бир вазифа”, деб атайди ҳамда “Фикрининг қуввати, зийнини, кенглиги муаллимнинг тарбиясига боғлиқдур”, дея уларнинг касбларига юксак ишонч билдиради.

Дарҳақиқат, Бурхонжон Шукуров Пахтаобод туманидаги 5-умумтълим мактабида узоқ йиллар фидокорона ишлаб, юзлаб, минглаб инсонларнинг қалбига эзгуликни, одамийликни сингдирди. Инсон қадрини улуғлаш, деганда жамиятда нафақат ўқитувчи ва педагоглар, балки касби ва хунаридан қатъи назар, озми-кўпми замондошлари, келгуси авлодларга илм-маърифати, гўзал маънавияти билан, инсоний фазилатлари билан ибрат бўла олган инсонларга таъзим қилишимиз лозимлигини тушунаман. Инсон хотираси азиз, деганда, ана шундай ҳазрати инсонларни хотирлашимиз, уларнинг ёрқин хотираларидан маънавий озуқа олишимиз ҳам фарз, ҳам қарз деб биламан.

**Зиёда АКБАРҚУЛОВА,  
Республика Маянвият ва  
маърифат маркази етакчи  
мутахассиси**

# ДИЛБАР ОХАНГЛАРГА ОШУФТА ЙОРАК

**Хозирги кунда ҳаётимизни мусиқа ва санъатсиз тасаввур этиш қийин. Чунки мусиқа инсон қалбининг нозик тебранишларини жунбишга келтирадиган, кўнгилга завқ ва кўтаринки кайфият улаша оладиган сехру синоаттга тўла кучдир. Фақат уни тинглаш, юрак – юракдан ҳис эта билиш керак. Тошкент вилоятида ўзига хос нуфузга эга бўлган Бекобод ихтисослаштирилган санъат мактабининг йил якунларига бағишланган хисобот концертини кузатиб кўнглимдан ана шундай қечинмалар ўтди.**

Шуни таъкидлаш лозимки, ихтисослаштирилган санъат мактабида вилоятнинг ва республикамизнинг турли худудларидан жалб этилган 252 нафар иқтидорли ўқувчилар 14 йўналиш бўйича таҳсил олишади. Албатта, ана шундай иқтидорли, мусиқа ва санъатга меҳри баланд ёшларни тарбиялаб камолга етказишида мактабнинг 146 нафар устозлари қалб кўри ва бор маҳоратлари ила тинимсиз изланишлар олиб бораётганлиги эътиборга моликдир. Мамлакат Юсупова, Хонжон Турдибоев, Мавлуда Эралиева, Моҳигул Юсупова, Азиз Мамараҳимов, Фурқат Ҳамрабоев сингари тажрибали ва маҳоратли устозлар сабоғидан ҳамиша баҳраманд бўлиб келаётган иқтидорли ёшлар шахар, вилоят, ва республикамиз миқёсида ўтказиб келинаётган турли хил танловларда юқори ўринларни кўлга киритишяпти. Қолаверса, жамоа аъзолари турли тадбирлар, байрам ва гала концертларнинг доимий фаол иштирокчиси саналади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти-  
нинг 2022 йил 2 февралдаги 112-қарори ижроси-  
ни таъминлаш бўйича санъат мактаби жамоаси  
вилоятимиз бўйича Болалар мусиқа ва санъат макта-  
бларидағи, маҳаллалардаги ва ўрга умумтаълим мак-  
табларидағи иктидорли болаларни танлаб олиш.

мусиқа ва санъатга қизиқишиларини ошириш мақсадиданда кенг миқёсда тарғибот ва ташвиқот ишларини олиб боришиді ва давом эттириштапты.

Албатта, эришилган ютуклар замирида устозлар мөнхати, тинимсиз изланишлар, соҳага профессионал ёндашув ётади. Зоро, ўз соҳасининг усталарига айланаб қолган мактаб ўқитувчилари иқтидорли ўшлар билан ишлашда катта билим ва тажрибага эга эканлиги шундок билиниб туради. Йил давомида шаклланган, қайта –кайта сайқал берилган куй ва кўшиклар эса беихтиёр концерт жозибасини ошириб юборади. Ёш ва умидли дирижёр Азиз Мамараҳимов етакчилигига мактабнинг халқ чолгулари оркестри томонидан ижро этилган бетакрор куйлар, Мавлуда Эралиева раҳбарлигидаги ракс ансамблининг жозибали чиқишлари, хор ва мақомчилар ансамбларининг дилтортар кўшиклари хеч кимни бефарқ қолдирмади. Айниқса, Фурқат Ҳамрабоев раҳбарлигидаги дуторчи кизларнинг турфа хил ижролари то-мощабинларда катта завқ уйғотди.

Бир сўз билан айтганда, мактабда халқ чолғу асбоблари билан ишлашга, ёшларнинг миллий чолғу асбобларига нисбатан меҳр ва иштиёқ билан муносабатда бўлишларига алоҳида эътибор қаратилади. Концерт давомида ижро этилган куйлар, чолғу асбоблари-



Санкт-Петербург

нинг ўзаро уйғунлиги, жўровозликни таъминлашдаги устозлар маҳорати ана шундан далолатdir.

— Ҳақиқаттан ҳам, ўкув даргоҳимизда мусика соҳасида катта билим ва тажрибага эга бўлган етук мутахассисларинг меҳнат килаётганилиги жамоамиз нуфузини ошириб келмоқда, - дейди биз билан сұхбатда мактаб директори Ҳусниддин Шодматов. — Биз айни чоғда тўпланган тажрибаларга таянган ҳолда мусика ва санъатнинг ўзига хос нозик қирраларини ёш иқтидор эгалирига тўлақонли сингдиришга ҳаракат киляпмиз. Бугунги концертдан кўнглім тўлди, жуда мамнунман.

Дарвоқе, мактаб жамоасининг янгича изланишлар олиб бораётганлиги унинг истиқболидан далолат бериб турибди. Концертдан сўнг сўзга чиқкан мутахассислар, ота-оналар, маҳалла вакиллари ўзларининг илиқ фикрларини билдиришид. “Санъат саодатимдир” деган улуғ ақидани қалбига жо айлаб иктидор эгаларини нафосат ва гўзаллик оламининг бетакрор жозибасига ошно этаётган мактаб жамоасидан янги ижодий ютуклар кутиб коламиз.

Ашурали БОЙМУРОД

# ГЕНДЕР ТЕНГЛИК – кечиктириб бўлмас масала

Таъкидлаш жоизки, мамлакатимиз тарихида илк маротаба миллий парламентда хотин-қизлар сони БМТ томонидан белгиланган тавсияларга мос даражага етди. Соҳага оид 25 та қонун ҳужжатлари қабул қилинди. Олий Мажлис Сенати таркибида Хотин-қизлар ва гендер тенглик масалалари қўмитаси, Маҳалла ва оиласи қўллаб-кувватлаш вазирлиги, Республика хотин-қизлар жамоатчилик кенгаши каби янги тузилмаларнинг ташкил этилиши ўзбекистонда аёллар хуқуқи, гендер тенгликни таъминлашнинг ягона яхлит механизмига айланди.

Мамлакатимиз парламенти хотин-қизлар сони бўйича дунёдаги 190 та миллий парламент ўртасида 37-ўринга кўтарили. Давлатимизда аёлларнинг хуқуқлари ва гендер тенглигини таъминлаш борасида олиб борилаётган ислоҳотларнинг давоми сифатида жорий йилда бўлиб ўтган Сенатнинг XV ялпи мажлисида қабул қилинган “Ўзбекистонда 2030 йилга қадар гендер тенгликка эришиш стратегияси” ни кўришимиз мумкин.

Ушбу ҳужжат Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, “Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг хуқуқ ҳамда имкониятларни амалга оширилади” ги Қонуни, 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган мамлакатни ривожлантиришнинг устувор вазифалари ҳамда 2030 йилгача бўлган даврда барқарор ривожланиш соҳасидаги миллий мақсадлар ва бошқа қонун ҳужжатларига мувофиқ ишлаб чиқилган. Шунингдек, мазкур Стратегия Пекин Декларацияси, Хотин-қизлар хуқуқлари камситилишининг барча шаклларига барҳам бериш тўғрисидаги Конвенция ҳамда БМТнинг Барқарор ривожланиш мақсадларини бажаришга кўмаклашади.

Гендер тенгликка эришиш стратегияси асосан хотин-қизлар ва эркаклар

учун тенг хуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлашнинг қатор устувор йўналишларida амалга оширилади.

Шуни алоҳида қайд этиш жоизки, мазкур ҳужжатда сайлов хукуқларини амалга оширишда хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг хуқуқ ҳамда имкониятларни яратиш устувор йўналишлардан бири сифатида қайд этилган. Хусусан, Стратегиянинг “Гендер стратегиясини амалга оширишнинг устувор йўналишлари” номли 4-боби “Сайлов хукуқларини амалга оширишда хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг хуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлаш” деб номланган.

Хўш, стратегияда бу мақсадларга эришишда қандай зарур чора-тадбирлар кўзда тутилмоқда?

Биринчидан, сиёсий партияларнинг сайлов жараёнларига хотин-қизларни ва эркакларни тенг асосда жалб қилиш, хотин-қизларни тайинланадиган раҳбарлик лавозимларига тавсия қилишга оид фаолиятини рағбатлантириш;

Иккинчидан, сиёсий партиялар томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси, Қоракалпогистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, ҳалқ депутатлари маҳаллий Кенгашларига сайловларда номзод кўрсатишда хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг хуқуқ ҳамда им-



кониятлар яратилганлигини мониторинг қилиш;

Учинчидан, хотин-қизларнинг сиёсий фаолигини ошириш орқали уларга нисбатан жамиятда шаклланган салбий қарашларни ўзгартириш;

Тўртинчидан, хотин-қизлар ва эркакларнинг давлат ҳокимияти вакиллик органларига сайлаш ва сайланиш хукуқларига тўлиқ риоя этилишини таҳлил қилиб бориш;

Бешинчидан, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясига, сайлов ҳамда референдумлар ўтказиб бўйича вилоят, туман, шаҳар, округ, участка сайлов комиссияларининг таркибини шакллантиришда хотин-қизлар ва эркак вакилларининг тенглигини таъминлашдан иборат.

Юкоридаги тадбирлардан келиб чиқкан ҳолда, Марказий сайлов комиссияси томонидан сайловнинг барча босқичларида хотин-қизлар ва эркакларнинг тенг асосда иштирок этишини кузатувчи 11 та Индикаторлар ишлаб чиқилди ва бу йилги Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови кампаниясидан бошлаб амалиётга татбиқ қилинмоқда.

Ўзбекистонда 2030 йилга қадар гендер тенгликка эришиш стратегияси бўйича қарорлар қабул қилиш ва ижро этишнинг барча соҳа ва бўғинларидага хотин-қизлар ва эркаклар ўртасида тенглик тамойилини татбиқ этишга кенг қамровли ёндашувни назарда тулади.

**Дилноза НУРМАТОВА,  
Давлат бошқарув академияси  
келажак лидерлари  
2 мавсум тингловчиси**

## Жиноят ва жазо

# ҚИНФИР ИШНИНГ ҚИЙИФИ

Атрофимизда шундай инсонлар борки, улар нафақат жамиятга, балки маҳалладошларига-да зиён етказяпти. Бундайлар сафи озвилик бўлса-да, кўнглимизни хира қилиши тайин.

Куйичирчиқ туманида яшовчи Низомиддинов Баҳодир (исмлар нисбий) 31 ёшда. Бирор ишнинг бошини тутмаган, бекорчи, дангасалиги эса уни жиноятга етаклади. Баҳодир 2014 йилда жиноят содир этиб, 3 йил муддатга ахлоқ тузатиш ишлари жазосига хукм қилинган эди. Афсуски, у бундан тегишли хулоса чиқара олмади.

2016 йилда Оққўргон ва жорий йилнинг ўзида яна Куйичирчиқ туман судининг қора курсисига ўтириди.

Виждонли, иймонли инсон хато ортидан жиноятга билиб-бilmай қўл урса, иккинчи бор жиноятга якин йўламаслиги аниқ. Афсуски, Баҳодир бундай йўл тутмади.

Шу боис, у Нурафшон шахридан ўзига ўхшаш таниш топиб, яна жиноятга қўл урди. Баҳодир Низомиддинов таниши Фарход Наров билан тил биректириб, 2022 йилнинг 20 январь куни соат таҳминан 21:30 ларда Янгийўл шаҳар Мустақиллик маҳалла фуқаролар йиғинининг “Янги

ҳаёт” кўчаси 51 уй, 2-хонадонда яшовчи Муаззам Устабабаеванинг хонадонига тайриқонуний равишида кириб, телевизор, тилла, чамодон, кўрпа ва шу каби 22 миллион 800 минг сўмлик буюмларни ўғирланган. Улар жиноятларининг тезда фош бўлишини сира кутмаганди. Бироқ орадан 5 кун ўтиб, талончиликдан иборат жиноятлари Янгийўл шаҳар ички ишлар бўлими томонидан фош этилди ва 6 йил муддатга озодликдан маҳрум этиш юзасидан хукм ўқилди.

**Нозим ИСТАМОВ,  
Янгийўл шаҳар ИИБ хузуридаги  
бўлинмаси катта терговчиси,  
катта лейтенант**



## Муассислар:

Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси.

Тадбиркорлар ва ишбилиармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси.

Ўзбекистон Нодавлат нотижорат ташкилотлари миллий ассоциацияси.

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси.

**Бошмуҳаррир  
Мақсуд ЖОНОХОНОВ**

Газета таҳририятнинг компьютер бўлимида саҳифаланди.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Манзил:  
Буюк Турон кўчаси 41.  
Буортма рақами Г-608  
Адади: 1507.  
Пайшанба куни чиқади.  
Қоғоз бичими А-3,  
ҳажми 2 босма табоқ.  
Баҳоси келишилган нархда.  
Газета Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигига  
2006 йил 0010-ракам билан рўйхатга олинган.

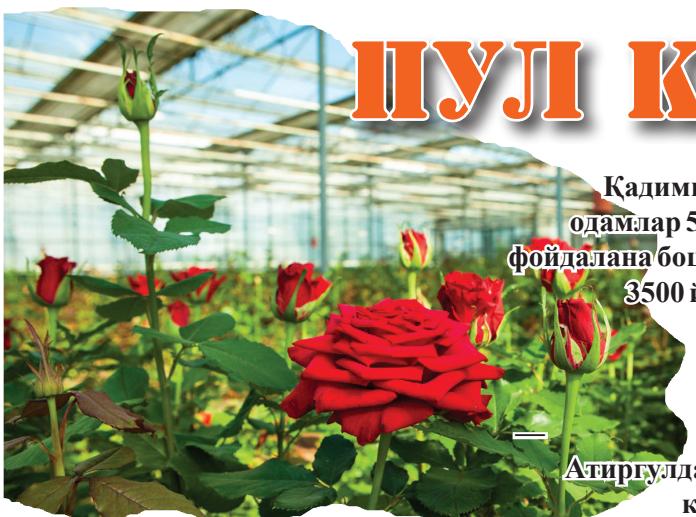
ISSN 2010-7722

**Навбатчи:**  
Муроджон РАҲМАТОВ

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул.

100000, Тошкент шаҳри  
Матбуотчилик кўчаси 32.  
Маълумот учун телефонлар:  
(71) 233-72-77,  
233-91-55

Реклама ва эълонлар учун:  
Электрон почта:  
jamiat@mail.uz  
Газета индекси — 131  
“ЖАМИЯТ”дан олинган маълумотларда манба сифатида газета номи кўрсатилиши шарт.  
Топширилган вақти:  
20:00  
1 2 3 4 5 6



# ПУЛ КЕРАКМИ, ГУЛ ЭКИНГ!

Қадимги обидаларнинг гувоҳлик беришича, бу ўсимликлардан одамлар 5,5-6 минг, гулсафсар ва хризантемадан 4 минг йил аввал фойдалана бошлаган. Крит оролида изланишлар олиб борган олимлар

3500 йил илгари тасвириланган атиргул тимсолини топишган.

Кўхна Юнонистонда атиргул гўзаллик маъбути —

Афродитага бағишиланган, унинг эхроми атрофини

атиргуллардан иборат боғлар ўраб турган.

Римликларда атиргул жасорат тимсоли ҳисобланган.

Атиргулдан тайёрланган гулчамбарлар ғолибларнинг бошларига

кийдирилган,—дейди сухбатдошимиз Элёржон Жалолов.

Мана шундай тарихга эга бўлган информатири ва гўзаллиги билан барчани мафтун этувчи атиргуллар Элёржон Жалолов томонидан ташкил этилган Қува туманидаги 281 гектар ер майдонига эга бешта “Гуллар олами”, “Ашурев Мўминжон”, “Гулжаҳон водий кўчатлари”, “Водий турфа гуллари” МЧЖ ва “Гуллар водийси” оиласи корхонасини ўзида бирлаштирган гулчилик кластерида парваришиланмоқда.

— Ҳозирда 168 гектар ерга атиргул уруғи, 81 гектарга ниҳоли, 32 гектарга кўчати экилди. Бу майдонлар биз юкорида санаган бешта атиргулчиллик кооперацияларига биринчирилди, — дейди Э. Жалолов. Унинг айтишича, атиргулчиллик сердаромад соҳа. Масалан, бир гектар майдонда 50 центнер ҳосилдорлик билан 5 тонна пахта хом ашёси етиштирилса, тахминан 35-40 миллион сўм даромад олинади. Бир гектар ер майдонида 150-160 минг дона атиргул кўчатлари етиштирилганда эса 750-800 миллион сўм даромад олиш мумкин.

Тадбиркор атиргул кўчатини кўпайтириб, уни сотиш билан 1996 йилдан шуғуллана бошлаган. 1997 йилда эса илк марта атиргул кўчатларини экспорт қилган. 2021 йилда 2 миллион доллар-

лик экспортни амалга оширган бўлса, 2022 йилда бу кўрсаткини 3,5-4 миллион долларга етказиш ниятида. Гулга бўлган талаб шу тариқа ошиб бораверса, 2023 йилга келиб 8 миллион долларлик атиргул кўчатлари сотиш мумкин, деб ҳисобламоқда кўчатчилар.

— Ўзбекистонда гулчилик, аникроғи гул кўчати билан шуғулланиш нисбатан янги соҳа ҳисобланади. Ахоли яқин-яқингача ҳам сердаромад соҳа пахта ва ғалла деб ўйлаган. Ваҳоланки, дунёнинг энг ривожланган давлатларининг иктисадий ривожланишида гулчилик катта ўрин тутади,—дейди Элёржон.

Кўпчиллик тушунмайдиган ёки адаштириб юборадиган яна бир жиҳат бор экан. Яъни гулчилик билан шуғулланиш бу алоҳида соҳа. Сиз гулдаста сотиб олсангиз, буни етиштирувчиларга ҳам кўчатларни етиштириб берувчилар бўлар экан. Масалан, Элёржон Жалолов айнан атиргулчиликнинг кўчатчилик йўналишида фаолият кўрсатади. У атиргул уруғларини экади, уни чиқсан ниҳолларни турли навларга пайвандлайди ва турли янги навлар яратади. Унинг асосий харидорлари Россия, Польша, Қозоғистон, Туркманистон, Германия ҳисобланади.

— Масалан, биздан атиргул кўчатини

сотиб олган харидорлар, уни яна иссиқхонага экади ва ўша ерда сизу биз сотиб оладиган атиргулларни етиштиради. Ана шу экспортёрларимиз бозорларга гулдаста чиқариш билан шуғулланади. Бизнинг туманда эса маҳаллий гул бозорига гулдаста учун атиргул етиштирувчи гулчилар саноқли ҳисобланади. Чунки биз етиштираётган мини атиргуллар, бир тупида етти хил рангда очилувчи атиргул кўчатларига четда талаб юкори. Шунинг учун, бизнинг кўчатларимиз фақат экспортга тайёрланади, — дейди тушунтиради Элёржон.

Сухбатдошимиз олий маълумотли мутахассис. У Тошкент аграр университетининг доривор ўсимликларни етиштириш ва қайта тайёрлаш технологияси йўналишида таҳсил олган. Шунингдек, ўзи ҳам уста миришкор гулчилар оиласида ўсиб-улғайган.

— Гулларни, манзарали ўсимликларни, бир сўз билан айтганда, гўзалликни яхши кўраман. Ҳар бир ҳовлида, кўчаларимизда, шаҳарларимизда гуллар гўзаллик тимсоли бўлиб, атрофни кўркам қилиб туришини жуда-жуда истайман. Айниқса, Голландия, Италия, Туркия давлатларига борганимда кўчаларда, хиёбонларда очилиб турган гулларни кўрганимда, қанийди юртимизнинг ҳар

бир гўшасида ҳам шундай гўзалликлар яратади. Қайси давлатга борсам ҳам албатта ўша ердаги ноёб гулларнинг уруғларидан, кўчаларидан олиб келаман. Баъзан нокулай бўлса ҳам айтаман, кўчаларида очилиб турган гулларнинг уруғларидан олиб чўнтагимга соволаман. Бир дона ноёб гул уруғини олиб келсан ҳам, ана ўшани кейинчалик кўпайтириб, турли навлар билан чатишириб, ўзига хос бирор навратаман, — дейди Элёржон.

У раҳбарлик килаётган “Гуллар олами” МЧЖ худудидаги 12 гектар ер майдонига бу йил фақат 400 хилдан ортиқ мини атиргуллар экилди. Бу кўчаларнинг ҳам харидори тайёр.

Миришкор гулчи 12 гектарлик майдоннинг бурчагига катта йўл ёқасига чиройли шийпон куриб қўйган. Ва шийпон атрофии ҳам турфа гуллар билан безатган. Бунинг сабабини сўраганимизда у “Ҳар бир киши гўзалликдан завқ олиши керак. Кейинчалик бу ерда туризмни ҳам ривожлантириш ниятидамиз. Келган сайдиҳлар бепоён далада ўсаётган турфа атиргулларни кўриб, уларнинг чиройидан завқланиб, мана шу шийпончада ҳордик чиқариб, бир пиёла чой ичиб кетишини хоҳлайман” деган жавобни берди. Шийпончада келган меҳмонларга сув, шарбатлар, иссиқ қўқ ва қора чой ҳам таклиф килинади.

**Шарифа МАДРАХИМОВА,  
журналист.**

## ЁШ ЖУРНАЛИСЛАР “УНИВЕРСИТЕТИ”

### ёхуд “Матбуот уйи”да англағанларим

Мулоҳаза

Яқинда олий таълим муассасалари рейтингни эълон қилинди. Ушбу рўйхатдан Ўзбекистондаги бაъзи олий ўқув юртлари ҳам жой эгаллаган. Хўп, “Топ-1000” даги университет ва институтлар Ўзбекистон шаънини жаҳон миқёсида кўтариб турибди. Кучлилар сафига кира олмаган университетлар эса “ўзларидан ўпкаласин”. Яъни устозлар ҳар бир баҳоси учун пул олаверса, уч баҳосини беш қиласиган “аълочиilar” нинг ошиғи олчи бўлаверса, меҳнат илиа тўрт баҳо олаётганлар қадр топмаса, “Топ-1000” қандай киради?

Бундан 4-5 йил илгари олий таълим муассасаларида коррупциянинг “урчигани” хеч кимга сир эмас эди. Яқин йилларда коррупцияни ўқотиши борасида олиб борилган съян-харакатларнинг натижасига қарамасдан коррупциянинг турли кўринишлари бъязи олий ўқув юртларида ҳали ҳаман талабаларнинг чўнгагани “шилмокда”. Тўғрироғи, коррупция “олди-берди” сида айланётган “кадрсиз” буюмлар учун талаба ота-онаси неча ойлардир даладан бери келмаса ёки муҳожириклида оиласини соғиниб юрган бўлса, хеч гапмас. Бу жараёнлар сизу бизга оддий ҳолатдек туйилиши мумкин. Аммо бу тўғридан тўғри келажакка хиёнат бўлади.

Яқинда ОТМ ларда якуний имтиҳонлар бошланди. Аччиқ бўлса ҳам айтаман, баъзи бир устозлар ҳам ўз “бизнес”ини йўлга кўйди.

— Бир устозимиз жорий баҳоларимизни кўйиб бериш учун 60 минг сўмдан сўради, — деди номини сир тутишимни сўраган талаба. — Жорий баҳолари бўлмаган талаба эса якуний имтиҳон топшиrolмас экан.

Бу бизга маълум бўлган биргина ҳолат. Ушбу ҳолатга учраётган юзлаб ҳаттоки, минглаб талабаларнинг вазияти ўзларига ва уларнинг ота-оналаригагина маълум. Аммо журналистика факультети талабалари ўтасида “олди-берди” ва “баҳони пуллаш” жараёнларининг кузатилмаётгани бизни қайсида маънода хурсанд килади.

Инчунин, илм захматини чекиб йиқкан обрўсими атиги 60 минг учун талаба олдида тўқаётган баъзи устозларни хеч

қайси йўл билан оқлаб бўлмайди. Эътибордан четда колдирмаслик керак бўлган яна бир жиҳат, бундай холатларнинг кўпайишига талабаларнинг том маънодаги ялқовлиги ҳам сабаб бўлаёттириб. Мисол учун, уларнинг дарсга бефарқлиги, вазифаларни ўз вактида бажармаслиги ҳамда устозларга бўлган бехурматлиги. Боболаримиз айтганидек, карс икки қўлдан чиқади. Яқинда давлатимиз раҳбари томонидан барча тоифадаги ўқитувчиларнинг ойлик маоши 12 фоизга оширилди. Бирок ойлик маошлини ошириш орқали коррупцияга барҳам беришнинг иложи ўйқилигини юкоридаги ҳолат бевосита тасдиқлаб туриби.

Шу ўринда, яна бир масалага эътиборингизни қаратмокчиман. Яъни журналистика факультети талабаларининг амалиёт ва мақола чиқариш масаласи. Журналистика соҳасидан йирок эдим. Олий таълим муассасаларида журналистиканинг барча соҳасини ипидан игнасиғача ўрганаман деб ўйлардим. Бирок мен орзу қиласиган касб — журналистика соҳасини ўқитиши тизими жуда кўп назарий фанлардан ташкил топган экан. Тушуниб етдимки, етуқ журналист бўлиши истагидагилар асосий кўнишка ва тажрибани амалиётдан оларкан. Буни университет томонидан амалиётга чиқарилиб, бир ой давомида бешта масалола чиқариш топшириғи берилгандан сўнг “Матбуотчилар-32” кўчасидаги Матбуот уйи номли ҳакиқий журналисларни тарбиялайдиган маҳорат мактабига келиб тушуниб етдим. Амали-



ётимизни маълум бир сумма эвазига ҳал қиласидиган “ишибилармон” лар ҳам топилди. Лекин биз бу йўлни ўзимиз учун лойиқ кўрмадик. Қандай қилиб, юқоридаги каби холатларни кўра билиб-туриб, бундай ишга қўл урушимиз мукмин. Сўзимиз аввалида коррупциянинг аянчили оқибатларига тўхаталишдан муддаомиз шу эди, аслида.

Билдимки, талаба назарий фанлар билан чекланиб қолиши унинг ўзи ҳолаган журналист бўлишига етарли эмас экан. Мақола чиқариш, ўқитувчи талабини бажариш ҳамда якуний имтиҳонларидан йиқилмаслик илинжида таҳририятлар эшигини бирма-бир қока бошлаганимизда максадимиз бошқача эди. Лекин таҳририятлардаги иш жараёни, мақоланинг ёзилишидан тортиб газета саҳифаларига чоп этилгунга кадар бўлган жараён биз учун журналистиканинг ҳақиқий бўй-бастини намоён этди. Хулоса килдимки, бининг иккинчи университетимиз “Матбуотчилар уйи” экан. Айтганча, тизимдаги коррупцияни тугатмасдан, талаба ва ўқитувчилар ўтасидаги мувозанатни ўйла гўймасдан ҳамда талабанинг назарий билимлари билан амалий кўникмасини бирдек шакллантирасдан туриб, “Топ-1000” рўйхатига киришни орзу қиласак ҳам бўлади.

**Севара САВРИЕВА,  
“Жамият” маҳорат мактаби тингловчиси**